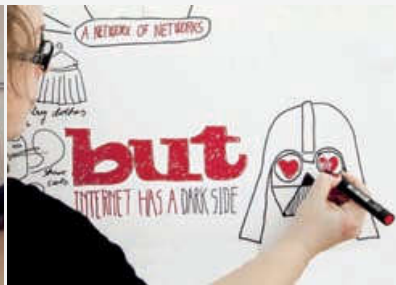

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

ΕΝΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ
ΤΗΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ ΜΙΣΟΥΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΜΕΣΑ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ιδιότητα του πολίτη εκφοβισμός εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα
εχθρικότητα ανεκτικότητα υπευθυνότητα αντιαθιγγανισμός αλληλεγγύη
ξеноφοβία δικαιοσύνη έγκλημα σεβασμός σεξισμός διαφορετικότητα ρατσισμός
ειρήνη εθνικισμός προκατάληψη συμμετοχή αντισημιτισμός ισότητα ομοφοβία
ασφάλεια αξιοπρέπεια ισλαμοφοβία ελευθερία διάκριση δημοκρατία μίσος

NO HATE
SPEECH
MOVEMENT

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

ΕΠΙΠΕΔΟ 2

ΟΜΑΔΑ
12-20

ΔΙΑΡΚΕΙΑ
45'

ΡΙΖΕΣ ΚΑΙ ΚΛΑΔΙΑ

Οι συμμετέχοντες εξετάζουν τα αίτια και τα αποτελέσματα της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο, μέσα από προσέγγιση τύπου «δέντρο προβλημάτων». Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί σε συνέχεια της δραστηριότητας Ομάδα Χ ή και σαν ξεχωριστή δραστηριότητα.

ΘΕΜΑΤΑ Ρατσισμός και διάκριση, Ανθρώπινα δικαιώματα, Στρατηγικές εκστρατείας

ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ Επίπεδο 2

ΜΕΓΕΘΟΣ ΟΜΑΔΑΣ 12-20

ΔΙΑΡΚΕΙΑ 45 λεπτά

ΣΤΟΧΟΙ

- Να κατανοήσουμε τα αίτια και τα αποτελέσματα της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο.
- Να εξετάσουμε τη σχέση ανάμεσα στη ρητορική μίσους στο διαδίκτυο και στη συμπεριφορά εκτός διαδικτύου.
- Να αναλογιστούμε τρόπους αντιμετώπισης της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο αφού εξετάσουμε τις ρίζες του προβλήματος.

ΥΛΙΚΑ • Χαρτοπίνακας και μαρκαδόροι

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ • Κάντε αντίγραφα από το «Δέντρο της ρητορικής μίσους»(σελ. 123) για τους συμμετέχοντες ή σχεδιάστε το στον πίνακα σεμιναρίων.

ΟΔΗΓΙΕΣ

1. Εάν αυτή είναι η πρώτη δραστηριότητα που πραγματοποιείτε, κάντε μια σύντομη εισαγωγή γύρω από τη ρητορική μίσους στο διαδίκτυο και την Εκστρατεία του Συμβουλίου της Ευρώπης. Βασιζόμενοι στα σημεία 1 και 2 της δραστηριότητας «Ποιο είναι χειρότερο;» παρουσιάστε τη ρητορική μίσους και κάποιες από τις πληροφορίες από το Κεφάλαιο 2 για να τους μιλήσετε για την Εκστρατεία.
2. Εξηγήστε ότι προκειμένου να καταλάβουμε και να αντιδράσουμε στη ρητορική μίσους στο διαδίκτυο, πρέπει να το δούμε σαν ένα πρόβλημα με πάμπολλες διακλαδώσεις προς άλλα ζητήματα και προς τον «πραγματικό» κόσμο. Πιο συγκεκριμένα, όταν προσπαθούμε να καταπολεμήσουμε τη ρητορική μίσους, είναι χρήσιμο να κοιτάμε τα υποκείμενα αίτια. Συχνά η αντιμετώπιση των αιτιών είναι πιο αποτελεσματική από την προσπάθεια να αντιμετωπιστούν εκδηλώσεις ρητορικής μίσους.
3. Δείξτε στους συμμετέχοντες το «Δέντρο της ρητορικής μίσους» και πείτε τους ότι θα δουλέψουν

- σε ομάδες για να εντοπίσουν κάποια από τα πράγματα που γεννούν τη ρητορική μίσους στο διαδίκτυο (τις «ρίζες» του δέντρου) και κάποιες από τις συνέπειες της ρητορικής μίσους (τα «κλαδιά»).
4. Εξηγήστε πώς λειτουργεί το δέντρο. Κάθε κουτί που οδηγεί σε άλλο κουτί πιο ψηλά στο δέντρο απαντάει στην ερώτηση «γιατί;». Αυτό ισχύει και για τα κλαδιά, όχι μόνο τις ρίζες. Θα μπορούσατε να το δείξετε πιο λεπτομερώς, με κάποιο παράδειγμα ρητορικής μίσους (δείτε τις Συμβουλές για τους συντονιστές).
  5. **Οι ρίζες:** όταν οι συμμετέχοντες δουλεύουν κινούμενοι προς τα κάτω σε ένα δέντρο και έχοντας ξεκινήσει από την ίδια τη ρητορική μίσους, εξετάζουν πιθανές απαντήσεις στην ερώτηση «γιατί συμβαίνει αυτό;». Θα πρέπει να γεμίσουν τις ρίζες με όσους περισσότερους λόγους βρουν. Δώστε τους ένα παράδειγμα πώς μπορεί ένα «αίτιο» να έχει και αυτό με τη σειρά του αίτια. Θα μπορούσατε, επί παραδείγματι, να τους ρωτήσετε γιατί «όλοι λένε αρνητικά πράγματα» για κάποιες ομάδες ανθρώπων. Παροτρύνετέ τους με ερωτήσεις να σας πουν πού «μαθαίνουμε» τα αρνητικά πράγματα που πιστεύουμε για συγκεκριμένες ομάδες (όπως ενδεχομένως από ΜΜΕ, δημόσια πρόσωπα, παγιωμένες προκαταλήψεις ή άγνοια στην ευρύτερη κοινωνία).
  6. **Τα κλαδιά:** εδώ οι συμμετέχοντες καλούνται να εξετάσουν τις πιθανές επιπτώσεις σε αντικείμενα που βρίσκονται πιο χαμηλά στο κλαδί. Ρωτήστε τους τι θα μπορούσε να συμβεί σε κάποιο άτομο ή μια ομάδα εάν γινόταν στόχος ρητορικής μίσους. Ρωτήστε τους τι θα μπορούσε να συμβεί ως αποτέλεσμα.
  7. Μοιράστε τους συμμετέχοντες σε ομάδες και δώστε τους από ένα φύλλο του χαρτοπίνακα για να σχεδιάσουν το δέντρο τους. Ζητήστε τους να γράψουν το παρακάτω κείμενο (ή ένα δικό σας παράδειγμα) στον κορμό του δέντρου και μετά να συμπληρώσουν όσα περισσότερα κλαδιά και ρίζες μπορούν. Θα πρέπει να φανταστούν ότι είναι ένα κείμενο που έχει δημοσιευτεί στο διαδίκτυο.
«Οι [Ομάδα Χ] είναι στυγνοί εγκληματίες. Κλέβουν και δεν ανήκουν εδώ. Κάντε τους να φύγουν!»
  8. Δώστε στις ομάδες περίπου 15 λεπτά για να ολοκληρώσουν τα δέντρα τους. Μετά ζητήστε από τις ομάδες να παρουσιάσουν τα αποτελέσματά τους ή να αναρτήσουν τα δέντρα τους στους τοίχους ώστε να μπορούν οι υπόλοιποι να περάσουν να τα δουν.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

- Παρατηρείτε καμία ενδιαφέρουσα διαφορά ανάμεσα στα δέντρα που ετοίμασαν οι ομάδες; Έχετε ερωτήσεις για τις άλλες ομάδες;
- Πόσο εύκολα βρήκατε τις ρίζες της ρητορικής μίσους; Εξετάστε τυχόν δυσκολίες ή διαφορές άποψης εντός των ομάδων.
- Υπήρξε κάποια ρίζα ή κάποιο κλαδί που να έφτασε μέχρι τον «πραγματικό» κόσμο; Τι μας λέει αυτό για τη ρητορική μίσους στο διαδίκτυο;
- Μέσα από τη δραστηριότητα κατανοήσατε καλύτερα το θέμα αυτό; Πόσο σημαντικό θεωρείτε ότι είναι να βρούμε τρόπους να σταματήσουμε την εξάπλωση της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο;

• Η δραστηριότητα σας βοηθάει σε αυτό; Πώς θα μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε το δέντρο του προβλήματός σας για να περιορίσετε τη ρητορική μίσους ενάντια στην ομάδα-στόχο σας; Για να γίνει πιο πρακτική η δραστηριότητα, θα μπορούσατε να εστιάσετε σε κάποιες ρίζες και να παροτρύνετε αυθόρμητες ιδέες για την αντιμετώπισή τους. Για παράδειγμα, εάν οι συμμετέχοντες εντόπισαν ότι η «προκατάληψη» ή η «άγνοια για την Ομάδα Χ» είναι ένα υποκείμενο αίτιο, ρωτήστε τους πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα αυτό. Εξηγήστε ότι ο σχεδιασμός των εκστρατειών συχνά βασίζεται στην προσέγγιση του «δέντρου προβλημάτων» για να βρεθούν τρόποι για να κοπεί το πρόβλημα σε κομμάτια, καθώς και τρόποι για την προσέγγισή τους.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ

- Τα δέντρα προβλήματος είναι μια πολύ συνηθισμένη μέθοδος κατανόησης διαφόρων ζητημάτων σε μεγαλύτερο βάθος. Είναι πιο εύκολο να το εξηγήσετε με κάποιο παράδειγμα, επομένως θα μπορούσατε να παρουσιάσετε την ιδέα του δέντρου με κάποια άλλη ιδέα, για παράδειγμα: «Οι νέοι άνθρωποι σήμερα είναι τεμπέληδες και εγωιστές. Καλό θα ήταν να τους κρύψουν μακριά από την κοινωνία μέχρι να μεγαλώσουν και να γίνουν κανονικοί άνθρωποι».
- Όταν οι συμμετέχοντες θα δουλεύουν τα δικά τους δέντρα, μπορείτε είτε να τους δώσετε ένα αντίγραφο του συνοδευτικού υλικού σε μέγεθος Α3 ή να τους ζητήσετε να σχεδιάσουν ένα δικό τους σε φύλλο του χαρτοπίνακα. Με τη δεύτερη μέθοδο θα έχουν πιο πολλές δυνατότητες να επεκτείνουν και άλλο τις ρίζες και τα κλαδιά, αλλά μπορεί να τους φανεί πιο δύσκολο από το να γεμίσουν έναν συγκεκριμένο αριθμό κουτιών. Βεβαιωθείτε ότι οι ομάδες εξετάζουν τα αποτελέσματα τόσο σε άτομα όσο και στην κοινωνία.
- Στη δήλωση που πρέπει να συζητήσουν οι συμμετέχοντες θα πρέπει να αντικαταστήσετε το «Ομάδα Χ» με μια ομάδα που στοχοποιείται συχνά από την κοινωνία. Μπορείτε επίσης να χρησιμοποιήσετε ένα παράδειγμα ηλεκτρονικού εκφοβισμού και να κατονομάσετε ένα φανταστικό πρόσωπο ως στόχο.
- Εάν δείτε ότι οι συμμετέχοντες δεν περιλαμβάνουν σημαντικά αίτια ή αποτελέσματα, ίσως θέλετε να τους κατευθύνετε με παροτρύνσεις. Επιπλέον, μπορείτε να τους δώσετε τον παρακάτω κατάλογο με ιδέες όταν θα σχεδιάσουν τα δέντρα τους. Θα μπορούσαν να σκεφτούν εάν οι παράγοντες ή οι φορείς στον κατάλογο έχουν κάποια σχέση με το πρόβλημα και πού μπορεί να «κολλάνε» στο δέντρο:
  - ΜΜΕ
  - Οι πολιτικοί / τα δημόσια πρόσωπα
  - Η ρητορική μίσους εκτός διαδικτύου
  - Οι λιγοστές σχέσεις ανάμεσα στην Ομάδα Χ και στην υπόλοιπη κοινωνία
  - Η πίεση από τους ομοίους
  - Η διάκριση στον χώρο εργασίας
  - Οι οικονομικοί παράγοντες
  - Τα σχολεία / η εκπαίδευση

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΗ

Οι συμμετέχοντες μπορούν να επιλέξουν ένα από τα αίτια που εντόπισαν και να αναπτύξουν μια στρατηγική αντιμετώπισης του προβλήματος αυτού. Θα μπορούσαν να αναλάβουν ως ομάδα μία δράση στο διαδίκτυο και μία δράση εκτός διαδικτύου.

Μάθετε περισσότερα για την ανάληψη διαδικτυακής δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα στον ιστότοπο της εκστρατείας No Hate Speech Movement ή επικοινωνώντας με την Εθνική Επιτροπή Εκστρατείας σας. Εάν θέλετε περαιτέρω πληροφορίες για την ανάληψη δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ρίξτε μια ματιά στο Compass, Ένα Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για νέους/νέες, www.coe.int/compass, που έχει ολόκληρο κεφάλαιο αφιερωμένο στα βήματα που απαιτούνται για να γίνει μια δράση.

ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΔΕΝΤΡΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

